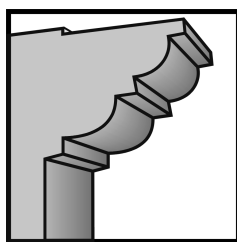

XXX Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Kamień w złożu, krajobrazie i architekturze* – Kielce, 25–26.09.2025 – słowo wstępne do bloku artykułów

W dniach 25–26.09.2025 r. odbyła się jubileuszowa XXX Konferencja Naukowa *Kamień w złożu, krajobrazie i architekturze*. Obszer-
na relacja z wydarzenia została opublikowana w numerze 11/2025 *Przeglądu Geologicznego*¹, dlatego poniżej zostaną podane jedynie najważniejsze informacje, dotyczą-

ce tematyki poruszanej na konferencji.

W sesji referatowej i posterowej wzięły udział 82 osoby.

Sesję referatową poprzedziła prezentacja sponsorów: Grupy Kapitałowej Polskich Firm Rodzinnych PBI oraz Kopalni Wapienia *Morawica S.A.* Podczas sesja przedstawiono 14 prezentacji o zróżnicowanej tematyce:

- została przypomniana osoba mgr. inż. Jerzego Gałęza, pomysłodawcy konferencji, początkowo towarzyszącej Targom Kamienia INTERKAMIEN, organizowanych przez Targi Kielce, i jej organizatora w latach 1996–2012;
- omówiono aktualną sytuację i perspektywy udzielania koncesji na wydobycie surowców skalnych w województwie świętokrzyskim oraz scharakteryzowano złoża surowców skalnych województwa pod względem ich wydobycia i wykorzystania;
- wskazano m.in. na problemy nomenklaturowe, dotyczące surowców skalnych przy definiowaniu takich pojęć jak: kopalina, surowiec i produkt; sugerowano objęcie ochroną jedynie złóż strategicznych, do których zaliczał surowce skalne; wskazano na konieczność aktualizacji Polityki Surowcowej Państwa w 2026 r., m.in. poprzez rozróżnienie grup surowców krytycznych i strategicznych oraz przywrócenie surowców kluczowych;
- przedstawiono aktualny stan i perspektywy eksploatacji kopalni udokumentowanych w grupie kamieni łamanych i blocznych w Polsce;
- omówiono piaskowce bloczne z krajowych złóż pod kątem rynku, wymagań i zastosowania, podkreślono wyraźny spadek ich wydobycia zarówno na Dolnym Śląsku, jak i regionie świętokrzyskim oraz obszarze fliszu karpackiego;
- przedstawiono zmodyfikowaną wersję portalu MIDAS – Systemu Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych Polski;
- zwrócono uwagę na konieczność dokładnego określania właściwości fizyczno-mechanicznych zróżnicowanych litologicznie skał fliszu karpackiego na potrzeby drażenia tuneli;
- omówiono, na wybranych przykładach, ślady katastrof budowlanych w kamiennych budowlach romańskich południowej Polski;
- przedstawiono zagrożenia dla *Krzemionkowskiego regionu pradziejowego górnictwa krzemienia pasistego*, wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, wynikające z faktu dopuszczenia do eksploatacji surowców naturalnych – wapieni i piasku na jego terenie;
- zwrócono uwagę na istotny problem przy konserwacji zabytków, wykonanych z wapienia bolechowickiego w ekspozycji zewnętrznej;
- scharakteryzowano neogeńskie wapienie z Sancygniowa k. Działoszyc i omówiono wielowiekowe tradycje kamieniarskie tego rejonu;
- omówiono świadczenia geoeosystemowe wybranych gładów narzutowych w środkowej Polsce w zakresie pełnienia przez nie funkcji zaopatrzeniowych, religijnych, kulturowych i edukacyjnych;
- poruszono problem utraty walorów edukacyjnych dawnych kamieniołomów regionu chełmińskiego na skutek naturalnych procesów zarastania i zapędywania ścian.

W ramach sesji posterowej przedstawiono 11 posterów także o zróżnicowanej tematyce:

- *Surowce skalne województw świętokrzyskiego i łódzkiego*,
- *Zasady waloryzacji niezagospodarowanych złóż kopalni skalnych na „Mapie Geośrodowiskowej Polski w skali 1 : 50 000”*,
- *Historia marmurów kieleckich w świetle nowych źródeł*,
- *Diabelski Most w Kromławiu i jego twórca Friedrich Hermann Rötschke*,
- *Kamień użyty do budowy XVII-wiecznego zamku w Ossolinie k. Klimontowa*,
- *Dziedzictwo geologiczne Gór Świętokrzyskich między Łagowem a Rakowem*,
- *Dawne kamieniołomy na terenie Geoparku Północnej Jury i ich rola geoedukacyjna*,
- *Drugie życie dawnych kamieniołomów – wybrane przykłady z regionu świętokrzyskiego*,
- *Współczesna rzeźba kamienna w przestrzeni miejskiej Kielc*,
- *Niedocenione dziedzictwo Krakowa – kamieniołomy Krzemionek Podgórskich*,
- *Separacja i analiza pyłu kosmicznego z margli pieńskich*.

Anna Fijałkowska-Mader, Ewelina Bąk

¹ Fijałkowska-Mader A., Spizewska A., Bąk E. 2025 – XXX Konferencja Naukowa *Kamień w złożu, krajobrazie i architekturze* – Kielce, 25–26.09.2025. *Przegląd Geologiczny*, 73 (11): 1024–1028.